

Persbericht

Luxemburg, 31 januari 2023

EU-auditors: vooruitgang naar een interne markt voor elektriciteit verloopt langzaam

- *Het project ter integratie van alle nationale elektriciteitsmarkten is in 1996 van start gegaan*
- *Complexe EU-regels en zwakke punten op het gebied van bestuur hebben volledige integratie vertraagd*
- *De economische voordelen van een grotere prijsconvergentie blijven onbenut*

Volgens een verslag van de Europese Rekenkamer (ERK) heeft de EU, ondanks haar inspanningen en ambitieuze prognoses, slechts langzame vorderingen gemaakt in de richting van haar doelstelling om de elektriciteitsmarkten te koppelen. Deze koppeling zou de toegang tot goedkope stroom voor burgers en bedrijven waarborgen. De vertragingen bij het koppelen van de nationale elektriciteitsmarkten zijn opgelopen als gevolg van zwakke punten op het gebied van het bestuur van de EU en een complex systeem van reguleringsinstrumenten om grensoverschrijdende handel mogelijk te maken. Dit had tot gevolg dat de uitvoering van de marktregels werd belemmerd. Het markttoezicht van de Europese Commissie en ACER, het energieagentschap van de EU, heeft evenmin voor voldoende verbetering gezorgd. De toezichtsmaatregelen om misbruik en manipulatie te beperken, gingen niet ver genoeg. Dit betekende dat het risico hiervan voor de EU-electriciteitsmarkt vooral op de consument werd afgewenteld.

In 1996 begon de EU aan een complex project om de nationale elektriciteitsmarkten volledig te integreren. Dit project had tot doel de consumenten de goedkoopste elektriciteitsprijzen te bieden en voor een stabielere energievoorziening van de EU te zorgen. Bijna tien jaar na de geplande voltooiing van het project in 2014 wordt de markt echter nog steeds beheerst door 27 nationale regelgevingskaders. Zoals de huidige energiecrisis heeft laten zien, verschillen de groothandelsprijzen aanzienlijk tussen de lidstaten en worden de kleinhandelsprijzen nog steeds sterk beïnvloed door nationale belastingtarieven en netwerktarieven, en staan deze niet open voor concurrentie.

“Ondanks de welkome en noodzakelijke ambitie van de EU zouden de elektriciteitsmarkten in Europa veel meer geïntegreerd kunnen zijn”, zegt Mihails Kozlovs, het ERK-lid dat de controle leidde. “Door de huidige energiecrisis en de crisis van de kosten van levensonderhoud waarmee de EU-burgers momenteel worden geconfronteerd, is het nog urgenter dat de EU een interne elektriciteitsmarkt tot stand brengt.”

Dit persbericht is bedoeld om de kernboodschap weer te geven van het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer. Het volledige verslag is te vinden op eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Ondanks een aantal belangrijke resultaten was de vooruitgang bij het koppelen van alle nationale elektriciteitsmarkten tussen 2015 en 2021 traag en wisselde deze per EU-regio en marktsegment. Geen enkel bindend EU-richtsnoer is in de lidstaten volledig uitgevoerd. Evenmin is er wezenlijke vooruitgang geboekt met de uitbreiding van de grensoverschrijdende transmissiecapaciteit. De auditors wijten de vertragingen aan het feit dat de Commissie netwerkrichtsnoeren heeft uitgevaardigd die via voorwaarden of methodologieën moeten worden uitgevoerd. Bijgevolg werden de nationale regelgevende instanties (NRI's) verantwoordelijk gesteld voor de goedkeuring van die richtsnoeren. Dit leidde tot een te complexe harmonisatie en vertraagde uitvoering van de regels voor grensoverschrijdende handel. De auditors benadrukken dat de Commissie in haar effectbeoordeling de gevolgen van haar besluiten inzake marktopzet en governance onvoldoende heeft geanalyseerd. Het toezicht op de consistente handhaving van de regels door de lidstaten is grotendeels aan ACER toevertrouwd. De auditors constateerden echter dat het toezicht en de rapportage door ACER ontoereikend waren, met name als gevolg van onvoldoende gegevens, schaarse middelen en slechte coördinatie met de Commissie.

Het markttoezicht om marktmisbruik en -manipulatie op te sporen en te ontmoedigen was eveneens ontoereikend. Verder concluderen de auditors dat ACER de gegevensverzameling niet breed aanpakte, en dat de door ACER verzamelde en beoordeelde gegevens een te beperkt scala aan gevallen van misbruik bestreek. Daarnaast heeft ACER onvoldoende middelen uitgetrokken voor gegevensanalyse en was het niet in staat om onderzoeken naar het toenemende aantal gevallen van vermeend grensoverschrijdend marktmisbruik te ondersteunen. De auditors waarschuwen dat elektriciteitsproducenten, -leveranciers en -makelaars gebruik kunnen maken van achterdeurtjes of, erger nog, dat de lidstaten met elkaar kunnen concurreren om marktdeelnemers qua sancties en handhaving de soepelste omgeving te bieden. Tegelijkertijd heeft ACER niet de bevoegdheid om ervoor te zorgen dat de lidstaten de regels consequent handhaven.

Achtergrondinformatie

De EU deelt de verantwoordelijkheid voor het energiebeleid met de lidstaten. De grensoverschrijdende handel in elektriciteit moet bedrijven en burgers in de hele EU toegang bieden tot de goedkoopste beschikbare stroom. De auditors beoordeelden of de regelgevingsaanpak van de Commissie en het markttoezicht van ACER bijdroegen tot de EU-doelstelling van een goed functionerende interne elektriciteitsmarkt. De controle had betrekking op de periode 2015 tot eind 2021. De auditors richtten zich daarbij voornamelijk op de groothandelsmarkten voor elektriciteit.

Speciaal verslag 03/2023 van de ERK "Integratie van de interne markt voor elektriciteit — Complexe juridische structuur, vertragingen, zwakke punten op het gebied van bestuur en onvolledig markttoezicht vormen een belemmering voor het bereiken van de ambitieuze doelstelling" is beschikbaar op de website van de ERK (eca.europa.eu).

Perscontact

Persdienst van de ERK: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — M: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — M: (+352) 691 551 502